

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาลักษณะการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ 29 แห่ง จำนวน 63 ชุด ได้รับคืนมา 58 ชุด (ดังได้แสดงจำนวนไว้ในภาคผนวก) คิดเป็นร้อยละ 92.06 จำแนกตามเพศเป็นชาย 22 คน หญิง 36 คน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายดังต่อไปนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่ว ๆ ไปของครูผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่บรรดาครูอาจารย์ที่สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูของกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ จากการตอบแบบสอบถามพบว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาทั้งชายและหญิงมีอายุและจำนวนปีที่สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาปรากฏตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงอายุและจำนวนปีที่สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของอาจารย์ชายและหญิง

ช่วงอายุ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
22 - 25 ปี	—	—	1	1.72	1	1.72
26 - 29 ปี	4	6.90	12	20.68	16	27.58
30 - 33 ปี	7	12.07	10	17.24	17	29.31
34 - 37 ปี	4	6.90	9	15.52	13	22.42
38 - 41 ปี	5	8.62	2	3.45	7	12.07
42 ปีขึ้นไป	2	3.45	2	3.45	4	6.90
รวม	22	37.94	36	62.06	58	100.00

ระยะเวลาที่สอนวิชาวิศน ศึกษาศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 - 3 ปี	6	10.35	19	32.76	25	43.11
4 - 6 ปี	8	13.79	13	22.41	21	36.20
7 - 9 ปี	3	5.17	3	5.17	6	10.34
10 - 12 ปี	3	5.17	1	1.72	4	6.89
13 ปี ขึ้นไป	2	3.46	-	-	2	3.46
รวม	22	37.94	36	62.06	58	100.00

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาวิศนศึกษาศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 - 33 ปี นับเป็นร้อยละ 29 รองลงมาคืออายุระหว่าง 26 - 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 28 ส่วนอาจารย์ที่มีอายุ 42 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด อาจารย์ที่สอนวิชาวิศนศึกษาศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูเป็นอาจารย์หญิง ถึงร้อยละ 62 ซึ่งมากกว่าอาจารย์ชายซึ่งมีเพียงร้อยละ 38 เมื่อพิจารณาถึงจำนวนปีของการสอนวิชาวิศนศึกษาศึกษาจะเห็นได้ว่า อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนวิชานี้ไม่เกิน 3 ปี มีจำนวนมากถึงร้อยละ 43 ส่วนผู้ที่มประสบการณ์ในการสอนวิชานี้มากที่สุดสอนถึง 13 ปี ขึ้นไปมีจำนวนเพียงเล็กน้อยคือ ร้อยละ 3 เท่านั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แสดงระดับความรู้ของอาจารย์ชายและหญิงที่สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา
ในสถานฝึกหัดครู

ระดับความรู้	วุฒิ	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ปริญญาตรี	ก.ศ.บ.	20	34.49	1
	ศ.ศ.บ.	1	1.72	7
	อ.บ.	1	1.72	7
	ค.บ.	6	10.35	3
	วท.บ.	1	1.72	7
	อ.บ., ค.บ.	2	<u>3.45</u>	6
			<u>53.45</u>	
ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะ ชั้นสูง	ก.ศ.บ. และวิชาเฉพาะ	1	1.72	7
	ค.บ. และวิชาเฉพาะ	1	<u>1.72</u>	7
			<u>3.44</u>	
ปริญญาโท	ก.ศ.ม.	4	6.90	4
	ค.ม.	16	27.59	2
	อ.ม.	1	1.72	7
	ต่างประเทศ	4	<u>6.90</u>	4
			<u>43.11</u>	
	รวม	56	100.00	

จากตารางที่ 2 อาจารย์สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากถึงร้อยละ 53 รองลงมาได้แก่อาจารย์ที่มีความรู้ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 43 ส่วนอาจารย์ที่มีความรู้ระดับปริญญาตรีและประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ มีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น

ตารางที่ 3 แสดงระยะเวลาทำงานในสถาบันฝึกหัดครูของอาจารย์ชายหญิงที่สอนวิชา
วิธีสอนสังคมศึกษา

ระยะเวลาที่ทำงานใน สถาบันฝึกหัดครู	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
1 - 5 ปี	26	44.82	1
6 - 10 ปี	14	24.14	2
11 - 15 ปี	12	20.69	3
16 - 20 ปี	4	6.90	4
20 ปีขึ้นไป	2	3.45	5
รวม	58	100.00	

จากตารางที่ 3 อาจารย์ที่สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษามีระยะเวลา ของการทำงาน
ในสถาบันฝึกหัดครูอยู่ระหว่าง 1 - 5 ปี เป็นจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 45 ลำดับรองลงมาได้แก่
ผู้ที่มีระยะเวลาทำงานในสถาบันฝึกหัดครูจำนวน 6 - 10 ปี นับเป็นร้อยละ 24 ส่วนผู้ที่ทำงานมาก
กว่า 20 ปี ขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 3

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในรอบสัปดาห์ของอาจารย์
ในสถาบันฝึกหัดครู

จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาต่อสัปดาห์	จำนวน	ร้อยละ
1 - 3 ชั่วโมง	15	25.86
4 - 6 ชั่วโมง	26	44.83
7 - 9 ชั่วโมง	8	13.79
10-12 ชั่วโมง	7	12.07
13 ชั่วโมงขึ้นไป	2	3.45
รวม	58	100.00

จากตารางที่ 4 อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาจำนวน 4 - 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีมากที่สุด คือ ร้อยละ 45 ลำดับรองลงไปได้แก่ผู้สอนจำนวน 1 - 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนผู้สอนมากกว่า 13 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3 เท่านั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาอื่น ๆ ในรอบสัปดาห์ของอาจารย์ ในสถาบัน
ฝึกหัดครู

จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาอื่น ๆ ต่อสัปดาห์	จำนวน	ร้อยละ
1 - 3 ชั่วโมง	6	10.35
4 - 6 ชั่วโมง	20	34.48
7 - 9 ชั่วโมง	13	22.41
10 - 12 ชั่วโมง	10	17.24
13 ชั่วโมงขึ้นไป	-	-
ไม่มีสอน	9	15.52
รวม	58	100.00

จากตารางที่ 5 อาจารย์ผู้สอนวิชาวิชาชีพสอนสังคมศึกษาต้องสอนวิชาอื่น ๆ ในหมวด
วิชาสังคมศึกษาจำนวน 4 - 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมาได้แก่
ผู้สอนจำนวน 7 - 9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 22 ส่วนผู้สอน
จำนวน 1 - 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์นับว่ามีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 10

แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับหลักสูตร และ เนื้อหาวิชาวิชิสอนสังคมศึกษา

การวิเคราะห์ผลในตอนนี้ เกี่ยวกับความเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูในเรื่องหลักสูตรวิชาวิชิสอนสังคมศึกษา จากการรวบรวมความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบันว่ามีความเหมาะสม มีปัญหาและควรมีการปรับปรุงแก้ไขด้านใดบ้าง ดังปรากฏผลในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงความเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาที่มีต่อหลักสูตรวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ความเห็นที่มีต่อหลักสูตร วิชาวิชิสอนสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัด เป็นลำดับที่
เนื้อหาเหมาะสมอยู่แล้ว	4	4.35	4
เนื้อหามากเกินไป	14	15.22	3
เนื้อหาอันน้อยเกินไป	2	2.17	5
เนื้อหาซ้ำกับวิชาวิชิสอนอื่น ๆ	25	27.17	2
ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่	47	51.09	1
รวม	92	100.00	

จากตารางที่ 6 จำนวนอาจารย์ผู้สอนที่มีความเห็นว่า หลักสูตรวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาที่ใช้ในปัจจุบันสมควรมีการปรับปรุงใหม่มากเป็นลำดับที่หนึ่ง คือร้อยละ 51 นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าวิชาวิชิสอนสังคมศึกษานี้มีเนื้อหาซ้ำกับวิชาวิชิสอนอื่น ๆ มีถึงร้อยละ 27 โดยระบุว่าหลักสูตรในระดับชั้น ป.กศ.ต้น และ ป.กศ.สูงซ้ำซ้อนกัน และวิชานี้มีเนื้อหามากแต่เวลาเรียนน้อย ไม่สมดุ้ยกับถึงร้อยละ 15

บรรดาอาจารย์ผู้สอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูนั้น มีความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาแตกต่างกันไปเนื่องมาจากหลักสูตรที่ใช้ อาจารย์ผู้สอนมิได้มีส่วนร่วมในการจัดทำและ

อาจารย์ผู้สอนทั้งหลายต่างมีความเห็นว่า หลักสูตรที่ใช้สอนอยู่ในอาจารย์ผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำควย ดังจะเห็นได้จากเหตุผลในการที่ผู้สอนสมควรจะได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ดังปรากฏในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดง เหตุผลที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคัมศึกษาคงการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร

เหตุผลที่ต้อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
เพื่อให้เกิดผลดีในการสอน	30	34.88	2
เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมูผู้สอนต่างสถาบัน	43	50.00	1
เพื่อแสดงความคิดเห็น	6	6.98	4
เพื่อเสนอปัญหาซึ่งมีจำนวนมาก	7	8.14	3
มีความคิดว่าเป็นการมีเกียรติ	—	—	—
รวม	86	100.00	

จากตารางที่ 7 เหตุผลที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคัมศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมูผู้สอนต่างสถาบันมีมากเป็นอันดับแรก คือ ร้อยละ 50 ส่วนเหตุผลลำดับรองลงมาคือ เพื่อช่วยให้เกิดผลดีในการสอน มีจำนวนร้อยละ 35 เหตุผลที่ประสงค์แสดงความคิดเห็นมีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 7 ส่วนเหตุผลที่มีความคิดว่าเป็นการมีเกียรติไม่มีผู้ใดเห็นด้วยเลย

เกี่ยวกับความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับเวลาสอนที่กำหนดในหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคัมศึกษาเกือบทั้งหมดมีความเห็นว่าไม่เหมาะสม ทำให้ไม่สามารถสอนได้ทันตามหลักสูตร จึงมีการใช้วิธีการต่าง ๆ แก้ปัญหา ดังปรากฏในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงวิธีแก้ปัญหาของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา เมื่อสอนเนื้อหา
ไม้ทันตามหลักสูตร

การแก้ปัญหา เมื่อสอนเนื้อหาไม้ทันตามหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ทำการคัดเรื่องนี้ทิ้ง ไปโดยไม้ออกข้อสอบ	2	1.75	5
ทำการอธิบายเนื้อเรื่องย่อ ๆ ให้นักศึกษาฟัง	16	14.04	3
ทำการเลือกเฉพาะตอนที่ออกข้อสอบมาอธิบาย ให้นักศึกษาฟัง	2	1.75	5
ทำการแจกคำบรรยายให้นักศึกษาไปอ่านทำความเข้าใจ เขาใจเอง	31	27.19	2
ทำการให้นักศึกษามาเรียนนอกเวลา	15	13.16	4
ทำการเลือกสอนเฉพาะเนื้อหาที่จะเป็นประโยชน์ แก่การสอบของนักศึกษาในอนาคต	48	42.11	1
รวม	114	100.00	

จากตารางที่ 8 การแก้ปัญหาของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา เมื่อสอน
เนื้อหาไม้ทันตามหลักสูตร ส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลือกสอนเฉพาะเนื้อหาที่จะเป็นประโยชน์แก่การสอบ
ของนักศึกษาในอนาคต ทำการคัดเนื้อหาที่ไร้สาระและซ้ำซ้อนกับวิชาวิธีสอนอื่น ๆ ออกไป รองลง
มาคือวิธีการแจกคำบรรยายให้นักศึกษาไปอ่านทำความเข้าใจเอง นอกจากนี้ก็ใช้วิธีอธิบายเนื้อ
เรื่องย่อ ๆ ให้นักศึกษาฟังหรือไม่ก็สอนนอกเวลาเรียน มีอาจารย์จำนวนน้อยมากที่สอนไม้ทันตาม
หลักสูตรแล้วใช้วิธีคัดเนื้อหาทิ้งหรือใช้วิธีสอนเฉพาะ เรื่องที่จะออกข้อสอบเท่านั้น

นอกจากปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเนื้อหา กับ เวลาที่ใช้ในการสอนแล้ว กำนความ
เหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่นักศึกษาจะนำไปใช้สอน อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาได้แสดง
ความคิดเห็นไว้ ซึ่งอาจเป็นข้อเสนอในการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ดังปรากฏในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันเปิดหัดครู
เกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาที่จัดสอนให้นักศึกษากับการนำไปใช้
ในการสอน

ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	—	—	—
เห็นด้วย	7	12.07	4
ไม่แน่ใจ	10	17.24	2
ไม่เห็นด้วย	31	53.45	1
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	10	17.24	2
รวม	58	100.00	

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ
53 ไม่เห็นด้วยว่า เนื้อหาวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาที่สถาบันเปิดหัดครูจัดสอนให้นักศึกษานี้เพียงพอแก่การนำ
ไปใช้สอน อาจารย์ที่เห็นด้วยมีจำนวนน้อยมาก คือมีเพียงร้อยละ 12

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับทัศนะความคืบหน้าและปัญหาเกี่ยวกับการสอนและการ

จัดกิจกรรมประกอบการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

การวิเคราะห์ผลตอบนี้ เกี่ยวข้องกับสภาพการสอน และ การจัดกิจกรรม โดยทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาที่ปรากฏอยู่ในสถาบันฝึกหัดครูทุกแห่ง จากการรวบรวมทัศนะที่ต่อการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของอาจารย์ผู้สอนว่าเป็นประการใดถึงปรากฏในการร่างต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดง เหตุผลในการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของอาจารย์ผู้สอนในสถาบันฝึกหัดครู

เหตุผลในการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
สมัครสอนด้วยใจรัก	11	11.23	3
ได้ศึกษาและได้รับการฝึกฝนมาทางนี้ โดยเฉพาะ	11	11.23	3
เห็นว่า เป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่อนักศึกษา	34	34.69	1
หัวหน้าสายวิชาจัดให้สอน	26	26.53	2
ไม่มีคนอื่นสอนไ้	6	6.12	4
ไม่ถนัดสอนวิชาอื่น	-	-	-
ต้องการปรับปรุงฝึกฝนตนเอง เกี่ยวกับวิชานี้	10	10.20	5
รวม	98	100.00	

จากตารางที่ 10 อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนะหรือความเห็นในการสอนวิชานี้ในทางที่ดี กล่าวคือ จำนวนร้อยละ 35 ที่สอนวิชานี้เพราะเห็นว่า เป็นวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและมีอาจารย์ผู้สอนถึงร้อยละ 27 เพราะหัวหน้าสายวิชาจัดให้สอน

โดยปรกติแล้วอาจารย์ผู้สอนไม่ว่าวิชาใดก็ตาม มักมีปัญหาในการสอนวิชานั้น สำหรับวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาก็เช่นกัน บอคมืออุปสรรคปัญหาหลายประการ โดยได้รวบรวมเหตุผลของอาจารย์ที่มีความรู้สึกว่าจะชอบวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาไว้ในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดง เหตุผลที่ไม่ชอบสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของอาจารย์ผู้สอน

เหตุผลที่ไม่ชอบสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ไม่ได้รับการศึกษาและการฝึกหัดเกี่ยวกับการสอนที่ดี	18	36.00	1
ไม่เคยสอนมาก่อน	8	16.00	3
ไม่สามารถสอนให้นักศึกษาเข้าใจและสนใจได้	2	4.00	5
เห็นว่า เป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่าย	2	4.00	5
ต้องคนหาความรู้ และ เทคนิคการสอนใหม่ ๆ			
อยู่ใสมือ	13	26.00	2
อุปกรณ์การสอนหายาก	5	10.00	4
ต้องตรวจงานมาก	2	4.00	5
รวม	50	100.00	

จากตารางที่ 11 อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษามีเหตุผลบางประการที่ไม่ชอบสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา เช่น ไม่ได้รับการศึกษาและการฝึกหัดเกี่ยวกับการสอนที่ดีเป็นเหตุผลลำดับที่หนึ่ง นับเป็นร้อยละ 36 เหตุผลรองลงมาคือต้องคนหาความรู้ และ เทคนิคการสอนใหม่ ๆ อยู่ใสมือ ซึ่งผู้สอนต้องเตรียมการสอนมากขิ้นนเอง นอกจากนั้นเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้อาจารย์บางส่วนไม่ชอบสอนวิชานี้ก็คือ ไม่เคยสอนมาก่อน ซึ่งมีถึงร้อยละ 16

การ เปิดโอกาสให้อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาประเมินผลเกณฑ์ความรู้ของตนเองในวิชาที่สอนก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจและควรจัดทำดังปรากฏผลในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงการประเมินผลเกณฑ์ความรู้ด้วยตนเองของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

เกณฑ์ความรู้ในวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของอาจารย์ผู้สอน	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ดีมาก	1	1.72	4
ดี	18	31.03	2
พอใช้	23	39.66	1
ยังต้องการความรู้เพิ่มเติมอีกจึงจะมีความรู้เพียงพอที่จะสอนในระดับนี้ได้	16	27.59	3
รวม	58	100.00	

จากตารางที่ 12 อาจารย์ส่วนใหญ่คิดว่าตนเองมีความรู้ในการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในระดับพอใช้มากเป็นลำดับที่หนึ่ง คือ ร้อยละ 40 รองลงมาคือ ร้อยละ 31 มีความเห็นว่าตนเองมีความรู้อยู่ในขั้นดี แต่มีอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ต้องการความรู้เพิ่มเติม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 28 ส่วนความคิดที่ว่าความรู้อยู่ในระดับดีมาก มีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 2

ด้านการเตรียมการสอนปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาได้สถาบันฝึกหัดครูเกือบทั้งหมดเตรียมการสอนก่อนเข้าสอนทุกครั้ง แต่สภาพการเตรียมการสอนต่างกันไปดังปรากฏในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงสภาพการเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา
ในสถาบันฝึกหัดครู

สภาพการเตรียมการสอน	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
เตรียมเป็นอย่างดีทุกครั้ง	29	55.77	1
เตรียมเมื่อมีเวลาวางที่วิทยาลัย	16	30.77	2
เตรียมเมื่อมีเวลาวางที่บ้าน	4	7.69	3
เตรียมน้อยเพราะไม่มีเวลาวางพอ	3	5.77	4
รวม	52	100.00	

จากตารางที่ 13 อาจารย์ส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดีทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาคือการเตรียมเมื่อมีเวลาวางที่วิทยาลัยร้อยละ 31 อาจารย์ที่เตรียมการสอนน้อยเพราะไม่มีเวลาวางพามีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 6 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความสนใจในการสอนเป็นอย่างดี.

ส่วนความเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อความสนใจของนักศึกษาผู้เรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาปรากฏในตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 แสดงความเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อ
วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา ในสถาบันเปิดหลักสูตร

ความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญมาก	4	6.90	3
ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญพอสมควร	33	56.90	1
ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญเพียงเล็กน้อย	19	32.76	2
ไม่ให้ความสนใจและไม่เห็นความสำคัญเลย	2	3.44	4
รวม	58	100.00	

จากตารางที่ 14 อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษามีความเห็น ว่า นักศึกษา
ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาพอสมควรมากเป็นลำดับที่หนึ่ง คือ
ร้อยละ 57 นักศึกษาให้ความสนใจและเห็นความสนใจน้อย จัดเป็นลำดับรองลงมาคือร้อยละ 33
ส่วนนักศึกษาที่ไม่ให้ความสนใจและไม่เห็นความสำคัญเลยมีน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 3

ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่ต่อการนำนักศึกษาวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาซึ่งมีคุณสมบัติ
อย่างไรนั้น มีดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 15

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 คุณสมบัตินักศึกษาที่เรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนต้องการ

คุณสมบัตินักศึกษาที่เรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนต้องการ	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ชอบทบทวน	40	21.74	2
มีสติปัญญาเฉียบแหลม	7	3.80	7
มีความสามารถคิดอย่างมีเหตุผล	35	19.02	3
มีจินตนาการอย่างกว้างขวาง	11	5.98	5
มีความสามารถในการจดจำอย่างเข้าใจ	7	3.80	7
มีความสามารถในการอ่านได้เร็ว	10	5.44	6
มีความสามารถในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี	18	9.78	4
รู้จักนำความรู้ไปใช้จัดแปลง	56	30.44	1
รวม	194	100.00	

จากตารางที่ 15 คุณสมบัตินักศึกษาที่เรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนต้องการ คือ ผู้ที่รู้จักนำความรู้ไปใช้จัดแปลงให้เกิดประโยชน์กับการสอนมากที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่งคือร้อยละ 30 รองลงมาคือผู้ที่ชอบศึกษาค้นคว้ามีจำนวนถึงร้อยละ 22 นอกเหนือจากคุณสมบัตินี้ 2 ประการแล้ว ผู้ที่มีคุณสมบัตินในการคิดอย่างมีเหตุผลเป็นที่ต้องการ เป็นลำดับที่ 3 คือ คิดเห็นร้อยละ 19 ส่วนผู้ที่มีสติปัญญาเฉียบแหลมนั้นอาจารย์ผู้สอนต้องการน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 4

อุปสรรคต่างๆ ในการสอนซึ่งทำให้การสอนไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร เพื่อช่วยให้การ เรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ได้ผลดีจึงควร ศึกษาสิ่งที่เป็นอุปสรรคของการสอนเพื่อเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาแก้ไขต่อไป ดังแสดงไว้ในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงอุปสรรคของการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนในสถาบันฝึกหัดครู ประสบ

อุปสรรคที่อาจารย์ผู้สอนประสบในการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ไม่ได้รับคำวิจารณ์หรือคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงานที่จะช่วยให้การสอนดีขึ้น	16	15.69	4
ไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร	32	31.37	1
มีงานสอนหรืองานพิเศษมากเกินไป	23	22.55	2
ไม่ได้รับความสนับสนุนจากผู้นบังคับบัญชา	17	16.66	3
ไม่สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้	-	-	-
ขาดความร่วมมือจากหมวดวิชาในการวางโครงการสอน	14	13.73	5
รวม	102	100.00	

จากตารางที่ 16 อุปสรรคสำคัญที่ทำให้การสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาไม่โดยลดี ได้แก่ การไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหารในการจัดคำบรรยายประกอบการสอนมีมากเป็นลำดับหนึ่งคือร้อยละ 31 การมีภาระในงานสอนหรืองานพิเศษมากเกินไป เป็นลำดับรองลงมาคือ ร้อยละ 23 ลำดับที่สามคือ การไม่ได้รับความสนับสนุนจากผู้นบังคับบัญชาในการจัดอุปกรณ์การสอน คิดเป็นร้อยละ 17

สิ่งที่เป็นปัญหาที่ทำให้อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาต้องประสบปัญหาเป็นประจำนั้นประมวลได้ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 17 ดังนี้

ตารางที่ 17 แสดง ปัญหาในการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบัน
ฝึกหัดครู

ปัญหาในการ สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ขาดอุปกรณ์การสอน	28	18.79	2
ขาดความรู้วิธีการสอนที่ดี	18	12.08	4
ขาดความรู้วิธีทดสอบที่ดีและถูกต้อง	5	3.36	7
ขาดแหล่งคนควาทางวิชาการ	39	26.17	1
ขาดความมั่นใจในความรู้ทาง เนื้อหาวิชาของตนเอง	13	8.73	6
เวลาเรียนน้อยทำให้สอนไม่ทันตามหลักสูตร	28	18.79	2
ชั่วโมงสอนมีมากเกินไปทำให้เกิดผล เสียทางการ เตรียมการสอน	14	9.40	5
ขาดความร่วมมือจากสายวิชาอื่น ๆ	4	2.68	8
รวม	149	100.00	

จากตารางที่ 17 ปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาประสบมากเป็นลำดับที่หนึ่ง
ได้แก่การขาดแหล่งคนควาทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 26 การที่มีเวลาเรียนน้อยทำให้สอนไม่ทัน
ตามหลักสูตร และการขาดอุปกรณ์การสอนเป็นปัญหาลำดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 19 ปัญหาลำดับ
สุดท้ายซึ่งมีเพียงร้อยละ 3 คือ การไม่ได้รับความร่วมมือจากสายวิชาอื่น ๆ เช่น จากหมวดศิลป
ศึกษาในการทำอุปกรณ์การสอน

ตารางที่ 18 แสดงปัญหาในการสอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาของอาจารย์ผู้สอนซึ่งเกิดจากนักศึกษา

ปัญหาในการสอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาซึ่งเกิดจากนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	22	14.38	4
ขาดความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์	33	21.57	2
ขาดความสนใจกระตือรือร้นในการทำงาน	41	26.79	1
มีความบกพร่องทางภาษาและการพูด	14	9.15	5
ขาดความเต็มใจและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	2	1.31	7
ขาดความรับผิดชอบต่องาน และกลุ่ม	33	21.57	2
ขาดความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ	8	5.23	6
รวม	153	100.00	

จากตารางที่ 18 ปัญหาอันเกิดจากนักศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้การเรียนการสอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาไม่ได้ผลเท่าที่ควร ปัญหาส่วนใหญ่ที่อาจารย์ผู้สอนประสบก็คือ นักศึกษาส่วนใหญ่ขาดความสนใจและกระตือรือร้นในการทำงานมากถึงร้อยละ 27 ปัญหารองลงมาคือนักศึกษาขาดความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์และไม่มี ความรับผิดชอบต่องาน และกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 22 ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ การขาดความเต็มใจและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งมีเพียงร้อยละ 1

การแก้ปัญหาทางด้านการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาย่อมมีลักษณะแตกต่างกันเพื่อช่วยให้เขาใจสมรรถภาพการทำงานของอาจารย์ผู้สอนเมื่อเกิดปัญหา จึงควรพิจารณาวิธีแก้ปัญหของอาจารย์ผู้สอน ดังปรากฏในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงลักษณะของการขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาในการสอนวิชา
วิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู

การขอความช่วยเหลือของอาจารย์ผู้สอนเมื่อประสบปัญหาในการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ผู้อำนวยการ	—	—	—
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	4	3.23	6
หัวหน้าสายวิชา	15	12.09	4
วิทยากรจากที่อื่น	18	14.52	3
สถานศึกษาเดิมของตนเอง	5	4.03	5
เพื่อนอาจารย์ในหมวดหรือหมวดอื่น	32	25.81	2
แก้ปัญหาด้วยตนเอง	50	40.32	1
รวม	124	100.00	

จากตารางที่ 19 เมื่อประสบปัญหาทางด้านการสอน อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาจะแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่น การค้นคว้าจากห้องสมุดเป็นลำดับที่หนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 40 ลำดับรองลงมาคือ การขอความช่วยเหลือจากเพื่อนอาจารย์ในหมวดหรือหมวดอื่น จำนวนร้อยละ 26 และลำดับที่สามคือ การขอความช่วยเหลือจากวิทยากรจากที่อื่น คิดเป็นร้อยละ 15 ส่วนการขอความช่วยเหลือจากผู้อำนวยการนั้น ไม่มีอาจารย์ผู้ใดกระทำ

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูดังปรากฏผลในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงกิจกรรมที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาจัดขึ้นเพื่อประกอบ

การ เรียบการสอน

กิจกรรมที่อาจารย์ผู้สอนจัดขึ้น เพื่อประกอบการ เรียบการสอน	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
การสาธิตการสอน ของอาจารย์	45	25.00	2
การจัดนักศึกษา ไปสังเกตการสอนใน โรงเรียนสาธิต หรือโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียง	41	22.78	3
การฉายภาพยนตร์ ภาพนิ่ง	25	13.89	4
การจัดให้นักศึกษาฝึกสอนกันเองและช่วยกันติชมแก้ไข	56	31.11	1
การใช้โทรทัศน์วงจรปิดบันทึกภาพที่ฝึกสอนแล้วช่วยกันแก้ไขที่เปลี่ยนแปลงฝึกทักษะที่จำเป็น	13	7.22	5
ไม่มีการจัดกิจกรรมใด ๆ	—	—	
รวม	180	100.00	

จากตารางที่ 20 กิจกรรมประกอบการ เรียบการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูที่อาจารย์ผู้สอนนิยมจัดมากเป็นลำดับที่หนึ่ง ได้แก่ การให้นักศึกษาฝึกสอนกันเองแล้วช่วยกันติชมแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 31 รองลงมาคือ การสาธิต การสอนมีร้อยละ 25 การจัดนักศึกษาไปสังเกตการสอนในโรงเรียนสาธิตหรือโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงมีร้อยละ 23 ส่วนอาจารย์ผู้สอนวิชานี้ไม่เคยจัดกิจกรรมประกอบการ เรียบการสอนเลยนั้นไม่มี แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษามองเห็นประโยชน์ของการจัดกิจกรรมประกอบการ เรียบการสอนพร้อมกัน ได้พยายามจัดกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอ

ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมประกอบการ เรียบการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาเป็นปัญหาที่น่าสนใจ อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ประสบปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กัน ดังปรากฏในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงปัญหาและอุปสรรคที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาประสบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
การอยู่ทางไกลแหล่งอุปกรณ์	27	24.32	2
การไม่ได้รับความสนับสนุนจากผู้อำนวยการ	—	—	—
การไม่ได้รับความร่วมมือจากหัวหน้าสายวิชา	—	—	—
การไม่ได้รับความสนใจและความร่วมมือจากนักศึกษา	20	18.02	3
การไม่รู้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับบทเรียน	6	5.41	6
การไม่ได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนอื่น ๆ	11	9.91	5
สภาพของห้องเรียนหรือวิทยาลัยไม่อยู่ในลักษณะที่จะจัดกิจกรรมได้	33	29.73	1
ไม่มีปัญหาและอุปสรรคเลย	14	12.61	4
รวม	111	100.00	

จากตารางที่ 21 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาประสบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีมากเป็นลำดับแรก คือ สภาพของห้องเรียนหรือวิทยาลัยไม่อยู่ในลักษณะที่จะจัดกิจกรรมได้คิดเป็นร้อยละ 30 การอยู่ทางไกลแหล่งอุปกรณ์มีจำนวนรองลงมา คือ ร้อยละ 24 นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดจากความไม่สนใจและไม่ร่วมมือจากนักศึกษา มีร้อยละ 18 อาจารย์ผู้สอนจำนวนร้อยละ 13 ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม

เนื่องจากวิชานี้ประกอบด้วยเทคนิคและทักษะบางประการที่อาจารย์ผู้สอนต้องฝึกทักษะให้ความรู้แก่นักศึกษานอกจากการให้เนื้อหา ดังนั้นวิธีสอนที่จะนำมาใช้ในวิชานี้เป็นสิ่งสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 แสดงวิธีสอนที่อาจารย์ปฏิบัติในการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

วิธีสอน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ความหมาย
การสอนโดยยึดตำราเรียนหรือเอกสารประกอบคำบรรยายที่จัดทำขึ้น	1.42	0.90	น้อยครั้ง
การสอนตามเอกสารประกอบคำบรรยายแล้วให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	1.52	0.99	บ่อยครั้ง
การกำหนดปัญหาให้นักศึกษาค้นคว้าเอง	0.38	0.59	ไม่เคยเลย
ครูและนักศึกษาร่วมกันกำหนดหัวข้อให้นักศึกษาค้นคว้าและเสนอผลงานหน้าชั้น	0.99	0.96	น้อยครั้ง
การแบ่งกลุ่มอภิปรายตามหัวข้อกำหนด	1.44	0.79	บ่อยครั้ง
การเชิญวิทยากรมาบรรยายบางหัวข้อ	0.15	0.40	ไม่เคยเลย
การพานักศึกษาออกไปศึกษานอกสถานที่	0.31	0.64	ไม่เคยเลย
การบรรยายแล้วเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและแสดงความคิดเห็น	2.38	0.71	บ่อยครั้ง
การสอนโดยใช้โทรทัศน์วงจรปิดช่วยในการสอนทักษะที่จำเป็น	1.06	0.96	น้อยครั้ง
การสอนโดยสร้างสภาวะการเรียนรู้จำลอง	0.68	0.88	น้อยครั้ง
การบรรยายบทเรียนตามหัวข้อที่หลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาค้นคว้าแล้วให้นักศึกษาจัดเอง	2.08	0.97	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 22 จะพบว่าวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา
ใช้บ่อยครั้ง คือ การบรรยายแบบบรรยายตามหัวข้อที่หลักสูตรกำหนดให้สอนแล้วให้นักศึกษาจาก
หรือบรรยายแล้วให้นักศึกษามีโอกาสซักถามและแสดงความคิดเห็นภายหลัง หรือสอนโดยยึดตำรา
เรียนและ เอกสาร ประกอบคำบรรยายที่จัดทำขึ้นแล้วให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม วิธีการสอนที่ไม่ได้
ใช้โดยเฉลี่ย คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายตามหัวข้อ การพานักศึกษาออกไปศึกษานอกสถานที่
และการกำหนดปัญหาให้นักศึกษาค้นคว้าเอง

การนำวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้จะทำให้การเรียนการสอนได้ผลดีหรือไม่มากนัก
เพียงไร ต้องอาศัยองค์ประกอบอื่น ๆ บ้างไม่มากนักน้อย ดังนั้นเหตุผลในการเลือกใช้วิธีการสอน
แบบต่าง ๆ จึงมีประโยชน์และควรนำมาพิจารณาถึงแสดงไว้ในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แสดง เหตุผลของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในการ เลือกใช้
วิธีสอนแต่ละครั้ง

เหตุผลของการ เลือกวิธีสอน	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
เพื่อให้เหมาะกับสภาพของห้องเรียน	15	8.88	5
เพื่อให้เหมาะ กับสภาพและ เนื้อหาของบทเรียน	47	27.81	1
เพื่อให้เหมาะ กับวัสดุประกอบการ เรียนการสอน	28	16.56	4
เพื่อให้เหมาะ กับหนังสือคนควาประกอบการ เรียน	33	19.53	3
เพื่อให้เหมาะ กับลักษณะความพร อมส่วนใหญ่ของนักศึกษา	46	27.22	2
รวม	169	100	

จากตารางที่ 23 อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาร้อยละ 28 ได้ให้เหตุผลของ
การ เลือกวิธีสอน คือ กำนึงให้เหมาะ กับสภาพและ เนื้อหาของบทเรียน อาจารย์ผู้สอนจำนวนร้อยละ
27 จะเลือกให้เหมาะ กับลักษณะความพร อมส่วนใหญ่ของนักศึกษา นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนร้อยละ 20

จะเลือกวิธีสอนให้เหมาะกับหนังสือค้นคว้าประกอบการเรียน เหตุผลที่อาจารย์ผู้สอนได้ออกนัยที่สุดคือ การคำนึงให้เหมาะกับสภาพของห้องเรียนซึ่งมีเพียงร้อยละ 9

ทัศนคติและนิสัยที่ดีบางประการ เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนวิชาวิศวะบัณฑิตศึกษา จะช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนและการสอบต่อไปในอนาคต ทัศนคติและนิสัยที่ดีซึ่งอาจารย์ผู้สอนวิชานี้ได้พยายามปลูกฝังให้นักศึกษาปรากฏในการรังตั้งต่อไปนี้

ตารางที่ 24 แสดงทัศนคติและนิสัยที่ดีบางประการที่อาจารย์ผู้สอนได้ปลูกฝังให้นักศึกษาจากการสอนวิชาวิศวะบัณฑิตศึกษา

ทัศนคติและนิสัยที่ดีที่อาจารย์ผู้สอนปลูกฝังให้นักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ความเป็นประชาธิปไตย	44	14.72	6
ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	64	21.40	1
การรู้จักค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ	53	17.73	2
การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์ รู้จักซักถาม	47	15.72	3
การรู้จักสังเกต พิจารณา รู้จักคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง	45	15.05	5
ความเป็นผู้มีเหตุผลและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	46	15.38	4
รวม	299	100	

จากตารางที่ 24 ทัศนคติและนิสัยที่ดีซึ่งอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกในการปลูกฝังให้นักศึกษา คือความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 21 รองลงมาคือ การรู้จักค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ร้อยละ 18 นอกจากนั้นคือการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์ รู้จักซักถาม รู้จักสังเกต พิจารณา รู้จักคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ความเป็นผู้มีเหตุผลและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนก็ได้ให้ความสำคัญรองลงมา

แบบสอบถามตอนที่ 4 เกี่ยวกับหนังสือคนควาและการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ เป็นการรวบรวมสภาพการใช้หนังสือและอุปกรณ์ประกอบการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา ซึ่งต่างลงความเห็นหนังสือที่ใครคนควาประกอบการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษามีไม่พอแก่ความต้องการ จากการรวบรวมคำตอบเกี่ยวกับประเภทของหนังสือที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาใครคนควาประกอบการสอนในสถาบันฝึกหัดครู ปรากฏผลในการวางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 25 แสดงประเภทของหนังสือที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาใครคนควาประกอบการสอน

หนังสือที่ใครคนควาประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครูจัตโท	29	22.48	2
หนังสือวิชาชุดक्रमัธยมของคุรุสภา	25	19.38	3
ตำราผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ แ่ง	56	43.41	1
ตำราภาษาต่างประเทศ	19	14.73	4
รวม	129	100.00	

จากตารางที่ 25 ตำราที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาใครคนควาประกอบการสอนมากเป็นลำดับแรก ได้แก่ ตำราประเภทที่ผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ แ่ง มีร้อยละ 43 รองลงมาคือหนังสือที่หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครูจัตโท มีร้อยละ 22 ส่วนตำราภาษาต่างประเทศมีใช้กันน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 15

นอกจากหนังสือที่ไซคนควาประกอบการสอนแล้ว อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา
ในสถาบันฝึกหัดครูยังค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือประเภทต่าง ๆ อีกหลายชนิด ดังที่
ปรากฏในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 แสดงประเภทของหนังสือที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาไซคนควา
หาความรู้เพิ่มเติมในสถาบันฝึกหัดครู

หนังสือที่ไซคนควาหาความรู้เพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
นิตยสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือรายวัน หรือรายสัปดาห์	42	24.28	3
เอกสารจากหน่วยราชการต่าง ๆ	31	17.92	4
ตำราวิธีสอนวิชาอื่น ๆ แลวนำมาดัดแปลง	54	31.21	1
คำบรรยายประกอบการสอนวิชาวิธีสอนสังคม ศึกษาจากสถาบันอื่น ๆ	46	26.59	2
รวม	173	100.00	

จากตารางที่ 26 หนังสือที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาไซคนควาหาความรู้
เพิ่มเติมประกอบการสอนมากเป็นลำดับแรก คือตำราวิธีสอนวิชาอื่น ๆ แลวนำมาดัดแปลงมี
ร้อยละ 31 คำบรรยายประกอบการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาจากสถาบันอื่น ๆ และนิตยสาร
วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือรายวัน หรือรายสัปดาห์ ไซมากเป็นลำดับที่สอง และลำดับที่สามคือ
คือร้อยละ 27 และ 24 ลำดับสุดท้ายคือ เอกสารจากหน่วยราชการต่าง ๆ มีเพียงร้อยละ 18

นอกจากประเภทของหนังสือดังกล่าวแล้ว อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาก็อาจเป็น
 กอใจตำราเป็นคู่มือประกอบการสอนเป็นสำคัญ แหล่งตำราที่อาจารย์ต้องการมีหลายแห่ง ดังที่
 แสดงไว้ในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 แสดงแหล่งที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาต้องการได้ตำรา
 ประกอบการสอน

แหล่งตำราประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู คณะกรรมการวารสารและหนังสือเพื่อการศึกษา ของคุรุสภา	49	39.52	2
อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันอุดมศึกษาจาก มหาวิทยาลัย	23	18.54	3
	52	41.94	1
รวม	124	100.00	

จากตารางที่ 27 แหล่งที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาต้องการได้ตำราประกอบการ
 สอนมากที่สุดลำดับแรก ได้แก่จากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันอุดมศึกษา มีร้อยละ 42 รองลงมาคือ
 จากหน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครูมีร้อยละ 40 ลำดับสุดท้ายคือจากคณะกรรมการวารสารและ
 หนังสือเพื่อการศึกษาของคุรุสภา (ตำราวิชาชุดक्रमิขมของคุรุสภา) มีเพียงร้อยละ 19

นอกเหนือจากตำราและหนังสือที่ประกอบการศึกษาคนควาแล้ว อุปกรณ์การสอนเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา เช่นกัน เพราะวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา เป็นวิชาที่ต้องฝึกเทคนิคและทักษะที่จำเป็นหลายประการ การมีอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ จะช่วยให้การเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษามีความหมายและเห็นจริง เห็นจังอันจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีขึ้น แต่ปรากฏว่าในสถาบันฝึกหัดครูส่วนใหญ่ยังขาดแคลนอุปกรณ์การสอนและไม่ได้ให้ความสำคัญในการใช้อุปกรณ์เท่าที่ควร ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาใหญ่ในสถาบันฝึกหัดครูทั่วไป อย่างไรก็ตามการใช้อุปกรณ์การสอนในสถาบันฝึกหัดครูจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษากันปรากฏในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 แสดงสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู

สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
โรงเรียนสาธิต	13	10.83	4
ห้องฉายภาพยนตร์	41	34.17	1
ศูนย์วัสดุอุปกรณ์	35	29.17	2
ชุมนุมฝึกสอน	14	11.67	3
ห้องบันทึกภาพเพื่อใช้กับโทรทัศน์วงจรเปิด	13	10.83	4
มีทุกอย่างที่กล่าวแล้วข้างต้น	4	3.30	6
ไม่มีเลย	-	-	-
รวม	120	100.00	

จากตารางที่ 28 สถาบันฝึกหัดครูส่วนใหญ่มีสิ่งต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา สถาบันฝึกหัดครูทุกแห่งมีห้องฉายภาพยนตร์ซึ่งมีจำนวนอาจารย์ร้อยละ 34 ได้ระบุนับมากที่สุด ลำดับรองลงมา คือ ศูนย์วัสดุอุปกรณ์ซึ่งมีร้อยละ 29 สถาบันฝึกหัดครูที่มีทุกอย่างครบดังกล่าวข้างต้น มีเพียง 2 แห่ง โดยมีอาจารย์ร้อยละ 3 ได้ระบุนับ ไม่มีสถาบันฝึกหัดครูแห่งใดที่ปราศจากสิ่งช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชา

สถานที่หรือบุคลากรของท้องถิ่นหรือท้องถิ่น เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชา
วิธีสอนสังคมศึกษาให้เกิดผลดีได้อีกประเภทหนึ่ง ดังที่อาจารย์ผู้สอนใหญ่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์
ต่อการเรียนการสอนตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 แสดงสถานที่และบุคลากรในท้องถิ่นที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคม
ศึกษาใช้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

สถานที่และบุคลากรในท้องถิ่นที่ใช้เป็นประโยชน์ในการสอน	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
วิทยากร	23	25.56	3
โรงเรียนในท้องถิ่น	27	30.30	2
หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดหรืออำเภอ	7	7.78	4
ครูและอาจารย์ที่ชำนาญการสอนสังคมศึกษาจากโรงเรียนต่าง ๆ	33	36.66	1
รวม	90	100.00	

จากตารางที่ 29 สถานที่และบุคลากรในท้องถิ่นที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา
ใช้เป็นประโยชน์ในการสอนมาก เป็นลำดับแรก ได้แก่ครูและอาจารย์ที่ชำนาญการสอนสังคมศึกษา
จากโรงเรียนต่าง ๆ คือ ร้อยละ 37 รองลงมาคือ การใช้โรงเรียนในท้องถิ่นร้อยละ 30 ลำดับ
สุดท้ายได้แก่หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดหรืออำเภอมีเพียงร้อยละ 8

อย่างไรก็ดีแม้ว่าในสถาบันฝึกหัดครูส่วนใหญ่มีอุปกรณ์และสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา แต่อาจารย์ผู้สอนก็อาจประสบปัญหาในการใช้สิ่งเหล่านั้นไม่มากนักเลย ดังปรากฏในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 แสดงอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของครูสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู

อุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอน	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
การขาดวัสดุในการจัดทำ	18	14.63	3
การอยู่ห่างไกลแหล่งวัสดุอุปกรณ์	17	13.82	4
วิทยาลัยไม่มีอุปกรณ์การสอนเพียงพอ	10	8.13	6
การไม่ได้รับงบประมาณสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์	15	12.20	5
การไม่มีความชำนาญในการใช้ เพราะไม่ได้รับการฝึกฝนมาก่อน	38	30.89	1
การไม่ได้รับความสะดวกในการใช้อุปกรณ์จากแผนกโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัย	20	16.26	2
ไม่มีอุปสรรค	5	4.07	7
รวม	123	100.00	

จากตารางที่ 30 สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูมากเป็นลำดับที่หนึ่ง ได้แก่ การที่อาจารย์ผู้สอนไม่มีความชำนาญในการใช้ เพราะไม่เคยได้รับการฝึกฝนมาก่อน มีร้อยละ 31 อุปสรรคประการต่อไป คือการไม่ได้รับความสะดวกในการใช้อุปกรณ์จากแผนกโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัย มีร้อยละ 16 ผู้ที่ตอบว่าไม่มีอุปสรรค และมีน้อยที่สุด คือ เพียงร้อยละ 4

แบบสอบถามตอนที่ 5 เกี่ยวกับการอบรมและสัมมนา

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นการรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมและสัมมนาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาจากอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาที่เคยได้รับการอบรมและสัมมนาแล้วจำนวนร้อยละ 26 ในเรื่องการจัดทำหลักสูตร การวัดผลการเรียนตลอดจนการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการ นอกจากนี้ยังได้สอบถามเกี่ยวกับความต้องการของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องการเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาและยังได้สอบถามเกี่ยวกับหัวข้อที่อาจารย์ผู้สอนต้องการได้รับการอบรมหรือสัมมนา เพื่อประโยชน์แก่กรรมการฝึกหัดครูที่จะนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้เป็นแนวทางในการเปิดการอบรมหรือสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูในโอกาสต่อไป ผลการสำรวจจึงกล่าวปรากฏในตารางที่ 31 - 34 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 31 แสดงผลของการอบรมหรือสัมมนาที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาได้รับภายหลังจากการอบรมหรือสัมมนา

การสรุปผล	การปรับปรุงหลักสูตร		การวัดผลการศึกษา		ความรู้ทางวิชาการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ได้ผลมากที่สุด	4	9.30	6	13.33	10	18.87
ได้ผลค่อนข้างมาก	24	55.81	25	55.56	38	71.70
ได้ผลปานกลาง	6	13.96	12	26.67	5	9.43
ได้ผลค่อนข้างน้อย	9	20.93	2	4.44	—	—
ได้ผลน้อยที่สุด	—	—	—	—	—	—
รวม	43	100.00	45	100.00	53	100.00

จากตารางที่ 31 การอบรมหรือสัมมนาเป็นวิธีการที่ช่วยส่งเสริมอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในด้านหลักสูตร การวัดผล ความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้านนี้ส่วนใหญ่ได้ผลค่อนข้างดี แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษามีความต้องการดังกล่าวสูง ผลของการอบรมหรือสัมมนาช่วยสร้างเสริมคุณภาพในด้านการสอนให้แก่อาจารย์ทุก ๆ ด้านอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น

ตารางที่ 32 แสดงระยะเวลาของการอบรมหรือสัมมนาที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอน
สังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูต้องการ

ระยะเวลาที่ต้องการ เข้ารับการอบรม	การปรับปรุงหลักสูตร		การวัดผลการเรียนการสอน		ความรู้ทางวิชาการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2 ปีต่อ 1 ครั้ง	37	71.15	34	68.00	9	15.52
ปีละครั้ง	13	25.00	10	20.00	40	68.96
เดือนละครั้ง	2	3.85	6	12.00	9	15.52
รวม	52	100.00	50	100.00	58	100.00

จากตารางที่ 32 อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาต้องการให้จัดการอบรมหรือสัมมนา
เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรและวัดผลการเรียนการสอน 2 ปีต่อครั้ง ส่วนด้านความรู้ทางวิชาการ
ที่เห็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษานั้นต้องการให้จัดทุก ๆ ปี

ตารางที่ 33 แสดงหัวข้อการอบรมที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาต้องการ

หัวข้อการอบรมที่ต้องการ	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
วิธีสอนใหม่ ๆ	56	29.47	1
เนื้อหาทางวิชาการ	25	13.16	5
การจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน	39	20.53	3
การทำและการใช้อุปกรณ์การสอนอย่างง่าย ๆ	43	22.63	2
การสร้างและการออกข้อสอบ	27	14.21	4
รวม	190	100.00	

ตารางที่ 34 แสดงสาเหตุที่ทำให้การ อบรมหรือสัมมนาที่จัดขึ้นมักไม่ได้อผลดี

สาเหตุที่การ อบรมหรือสัมมนา ไม่ได้อผลดี	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ระยะเวลาของการ อบรมสัมมนานานเกินไป			
ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย	13	10.08	5
การ อบรมสัมมนา เน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ	26	20.16	2
วิทยากรที่ให้การ อบรมสัมมนา ไม่เชี่ยวชาญใน			
- หัดวิชาพอ	20	15.50	3
- ผู้เข้ารับการ อบรมสัมมนา ไม่เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ที่จะได้รับ	18	13.95	4
การ อบรมสัมมนา ไม่ตรงกับจุดประสงค์ตามที่อาจารย์ผู้สอนต้องการ	52	40.31	1
รวม	129	100.00	

จากตารางที่ 34 การอบรมสัมมนาที่จัดขึ้นไม่ได้อผลดีนั้น เพราะปรากฏว่าการ เข้ารับการ อบรมสัมมนานั้น ไม่ตรงกับจุดประสงค์ตามที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาต้องการมีมากถึง ร้อยละ 40 สาเหตุอื่น ๆ ที่สำคัญได้แก่การ อบรมสัมมนาที่จัดขึ้น เน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ วิทยากรที่ให้การ อบรมสัมมนา ไม่เชี่ยวชาญในหัดวิชาพอ ส่วนสาเหตุของความเบื่อหน่ายอันเป็นผลให้การ อบรมสัมมนา ได้อผลดีนั้นมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น ซึ่งผลนี้เป็นเครื่องชี้ถึงความต้องการของ อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา ในค่านการ อบรมเพื่อให้ได้รับวิธีการปรับปรุงการสอน การทำ และการใช้อุปกรณ์การสอนอย่างง่าย ๆ และอื่น ๆ ตามตารางที่ 33 ดังกล่าวข้างต้น

ตารางที่ 35 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากการสัมมนา ระหว่างอาจารย์ในสถาบัน
ฝึกหัดครูแห่งเดียวกัน

การใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากการสัมมนา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับเนื้อหา	10	9.52	4
เพื่อปรับปรุงวิธีสอน	42	40.00	1
เพื่อปรับปรุงการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอน	26	24.77	2
เพื่อปรับปรุงการวัดผลการเรียนการสอน	17	16.19	3
เพื่อให้วิทยาลัยซื้อตำราและอุปกรณ์เพิ่มขึ้น	10	9.52	4
รวม	105	100.00	

จากตารางที่ 35 ในสถาบันฝึกหัดครูส่วนใหญ่จะจัดให้มีการสัมมนา ระหว่างอาจารย์
ด้วยกัน ซึ่งทำให้ได้รับประโยชน์จากการสัมมนาในแง่ที่นำมาปรับปรุงเกี่ยวกับวิธีสอนมากเป็น
ลำดับที่หนึ่ง คือร้อยละ 40 รองลงมาได้แก่สามารถทำให้อาจารย์ได้นำความรู้มาใช้ในการผลิต
และการใช้อุปกรณ์มีร้อยละ 25 ลำดับที่สาม คือนำมาปรับปรุงการวัดผลการเรียนการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 แสดง เหตุผลของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู
ที่มอง การศึกษาต่อในระดับสูงกว่าที่เป็นอยู่

เหตุผลของอาจารย์ผู้สอนที่มอง การศึกษาต่อในระดับ สูงกว่าที่เป็นอยู่	จำนวน	ร้อยละ	จัด เป็นลำดับที่
เพื่อความก้าวหน้าทางงานวิชาการของตนเอง	34	30.91	2
เพื่อปรับอัตรา เงิน เดือนสูงขึ้นตามวุฒิใหม่ที่จะได้รับ	3	2.72	5
เพราะ เปรียบเทียบการสอน	5	4.55	4
เพื่อเพิ่มวิทยฐานะของตนเอง	24	21.82	3
เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการสอน	44	40.00	1
รวม	110	100.00	

จากตารางที่ 36 ความเห็นส่วนใหญ่ที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัด
ครูมอง การศึกษาต่อในระดับสูงกว่าที่เป็นอยู่ เพราะมุ่งหวังจะนำความรู้ที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อ
การสอนเป็นลำดับแรก คือร้อยละ 40 รองลงมาคือ ความก้าวหน้าทางวิชาการมีร้อยละ 31 เหตุ
ผลเพื่อเพิ่มวิทยฐานะของตนเองเป็นลำดับที่สาม มีร้อยละ 22 ส่วนเหตุผลเพื่อปรับอัตราเงินเดือน
สูงขึ้นตามวุฒิใหม่ที่จะได้รับเป็นเหตุผลประการสุดท้ายมีเพียงร้อยละ 3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามตอนที่ 6 เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการ เรียนการสอนวิชาวิธีสอน

สังคมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เป็นการ รวบรวมปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดผล การสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ตอนแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวัดผลการ เรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูซึ่งปรากฏในตารางที่ 37 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 37 แสดงความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวัดผลการ เรียนการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู

ความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
เพื่อ เก็บคะแนนตามระเบียบของการวัดผล	17	10.00	4
เพื่อวัดความแม่นยำในการจำ	2	1.18	6
เพื่อวัดความขยันและความเอาใจใส่ของผู้เรียน	6	3.53	5
เพื่อวัดผลการสอนของครู	42	24.71	3
เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น	46	27.05	2
เพื่อวัดประสิทธิภาพในการ เรียนของผู้เรียน	57	33.53	1
รวม	170	100.00	

จากตารางที่ 37 ความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวัดผลการ เรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูในแง่ เพื่อวัดประสิทธิภาพในการ เรียนของผู้เรียนมีมากที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่ง คือร้อยละ 34 เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นเป็นลำดับที่สองมีร้อยละ 27 เพื่อวัดผลการสอนของครูเป็นลำดับที่สามมีร้อยละ 25 และลำดับสุดท้ายเพื่อวัดความแม่นยำในการจำมีเพียงร้อยละ 1

อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนย่อมใช้วิธีการวัดผลการเรียนการสอนที่แตกต่างกันไป อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูใช้วิธีการวัดผลการเรียนวิชานี้ของนักศึกษาถึงปรากฏในตารางที่ 38 นี้

ตารางที่ 38 แสดงวิธีการวัดผลวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนใช้ ในสถาบันฝึกหัดครู

วิธีการวัดผลที่อาจารย์ผู้สอนใช้	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ออกข้อสอบแบบปรนัยทั้งหมด	9	3.66	6
ออกข้อสอบแบบอัตนัยทั้งหมด	6	2.44	7
ออกข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัยปนกัน	49	19.92	3
ให้นักศึกษาทำรายงานส่ง	36	14.63	5
ให้นักศึกษาฝึกสอนกันเองในชั้นเรียน	55	22.36	1
ให้นักศึกษาฝึกทำอุปกรณ์การสอน	51	20.73	2
รวบรวมผลงานที่ไหว้ทำทุกชิ้นเก็บคะแนน	40	16.26	4
รวม	246	100.00	

จากตารางที่ 38 วิธีการวัดผลการเรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนใช้กันมากเป็นลำดับที่หนึ่งได้แก่ การให้นักศึกษาฝึกสอนกันเองในชั้นเรียนมีร้อยละ 22 ให้นักศึกษาฝึกทำอุปกรณ์การสอนเป็นลำดับที่สองมีร้อยละ 21 ออกข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัยปนกัน คือลำดับที่สามมีร้อยละ 20 ลำดับสุดท้ายคือการออกข้อสอบแบบอัตนัยทั้งหมดมีเพียงร้อยละ 2

อาจารย์ผู้สอนวิชาวิชิสนสังคัมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูต่างก็มีความคิดเห็นต่างกันใน เรื่องของการทดสอบที่จะนำมาใช้ในการวัดผลการ เรียนการสอนซึ่งปรากฏในตารางที่ 39 ดังนี้

ตารางที่ 39 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิชิสนสังคัมศึกษาที่มีต่อการ ใช้ แบบทดสอบในการวัดผลการ เรียนการสอน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบทดสอบที่นำมาใช้ในการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
อาจารย์ผู้สอนสร้างแบบทดสอบเอง	42	53.85	1
อาจารย์ผู้สอนวิชาวิชิสนต่าง ๆ รวมมือกันจัดทำขึ้น	21	26.92	2
ฝ่ายวิชาการจัดทำขึ้น	1	1.28	5
หมวดวิชาการศึกษาจัดทำขึ้น	1	1.28	5
หมวดวิชาสังคัมศึกษาจัดทำขึ้น	9	11.54	3
ทุก ๆ ฝ่ายที่กล่าวมาแล้วรวมมือกันจัดทำขึ้น	4	5.13	4
รวม	78	100.00	

จากตารางที่ 39 อาจารย์ผู้สอนวิชาวิชิสนสังคัมศึกษาส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 54 ต้องการ สร้างแบบทดสอบเอง รองลงมาคือร้อยละ 27 มีความคิดเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาวิชิสนต่าง ๆ ควรร่วมมือกันจัดทำขึ้น เพราะเมื่อนักศึกษาออกไปฝึกสอนหรือสอนจริง ๆ ในอนาคตก็ตาม ส่วน ใหญ่จะประสบปัญหาที่เหมือนกันคือ จะต้องสอนทุกวิชาแก่นักเรียน ดังนั้นนักศึกษาครูจึงต้องมีความ สามารถในการแยกใช้เทคนิคและทักษะในการสอนวิชาต่าง ๆ เป็นอย่างใด ลำดับสุดท้ายมีอาจารย์ เพียงร้อยละ 1 เท่านั้นที่คิดว่าฝ่ายวิชาการ และหมวดวิชาการศึกษาควรจัดทำแบบทดสอบ

ตารางที่ 41 แสดง การคิดคะแนนที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาใช้ในการวัดผล
ในสถาบันฝึกหัดครู

การ คิดคะแนนที่ใช้ในการวัดผลวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ใช้ T - Score	43	59.72	1
ใช้แบบ Stanine	5	6.94	3
ตัดเกรดโดยใช้คะแนนตามที่กรมการฝึกหัดครูกำหนดให้	22	30.56	2
กำหนดตามวิธีการของตนเอง	2	2.78	4
รวม	72	100.00	

จากตารางที่ 41 วิธีคิดคะแนนที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาใช้มากที่สุดเป็น
ลำดับแรก คือ แบบ T - Score มีร้อยละ 60 การตัดเกรดตามที่กรมการฝึกหัดครูกำหนด
โดยใช้คะแนนเป็นลำดับที่สองมีร้อยละ 31 ลำดับสุดท้ายได้แก่การกำหนดวิธีการของตนเองมี
ร้อยละ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 42 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทางด้านการวัดผลของอาจารย์ผู้สอน
 วิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู

ปัญหาทางด้านการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการวัดผลน้อย	7	6.42	5
ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่ใช้วัดผลจะได้ผลสมบูรณ์จริง	31	28.44	2
ไม่สามารถสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมได้เพราะไม่เข้าใจวิธีสร้างแบบทดสอบ	6	5.51	6
ข้อสอบที่ออกมามักเน้นความจำมากกว่าความเข้าใจและความสามารถในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์	9	8.26	4
เวลาในการตรวจข้อสอบมีน้อย	35	52.11	1
ไม่สามารถออกข้อสอบปรนัยให้ได้มาตรฐาน	18	16.51	3
ไม่มีปัญหาอะไรเลย	3	2.75	7
รวม	109	100.00	

จากตารางที่ 42 แสดงว่ายังมีปัญหาในเรื่องการวัดผลอยู่มาก สำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา เช่น เวลาตรวจข้อสอบมีน้อย จึงทำให้ผู้สอนไม่สามารถออกข้อสอบแบบอัตนัยที่ใช้วัดความเข้าใจและการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ เนื่องจากวิทยาลัยครูทุกแห่งให้เวลาตรวจข้อสอบสั้นมาก จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถวัดผลการสอนของคนได้เต็มที่ นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการสร้างแบบทดสอบ มีเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลในวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

อย่างไรก็ตามการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการดังกล่าวแล้ว บางครั้งไม่สามารถวัดสมรรถภาพในการสอนของอาจารย์ผู้สอนได้ก็เท่าที่ควร ดังนั้น วิธีการที่ถือการหนึ่งซึ่งจะช่วยแสดงให้เห็นสมรรถภาพในการสอนของอาจารย์ ก็คือ การประเมินผลการสอนของตนเองซึ่งต่างก็มีวิธีการแตกต่างกันออกไป ดังแสดงไว้ในตารางที่ 43

ตารางที่ 43 แสดงวิธีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา ในสถาบันฝึกหัดครู

วิธีการ ประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอน	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
ดูจากผลการสอนของนักศึกษา	40	37.04	2
ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามที่ท่านจัดทำขึ้น	23	21.30	3
ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและเขียนวิพากษ์วิจารณ์			
การเรียนการสอนที่ผ่านมา	42	38.88	1
ให้เขียนอาจารย์แสดงความคิดเห็นและวิจารณ์	3	2.78	4
รวม	108	100.00	

จากตารางที่ 43 อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ทำการประเมินผลการสอนของตนเองด้วยการให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและเขียนวิจารณ์การเรียนการสอนที่ผ่านมาและดูจากผลการสอนของนักศึกษา ส่วนการให้เพื่ออาจารย์แสดงความคิดเห็นและวิจารณ์นั้นมีน้อยเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น

แบบสอบถามตอนที่ 7 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

ตอนสุดท้ายของการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยนี้ คือการรวบรวมความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู เกี่ยวกับความถี่ที่ตนเองต้องการมากเป็นพิเศษจากสถานศึกษาออกไปทำการสอนและเกณฑ์ความต้องการของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ในค่านต่าง ๆ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 44

ตารางที่ 44 แสดงสิ่งที่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ต้องการได้รับมากเป็นพิเศษจากสถานศึกษาออกไปทำการสอน

สิ่งที่อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการ	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
พื้นฐานทางเนื้อหาวิชาที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสอนจริง	40	27.59	2
ความชำนาญในเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ	45	31.03	1
การทำและการใช้อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนโดยตรง	39	26.90	3
เทคนิคในการวัดผลที่จะนำไปใช้ในการออกข้อสอบที่ได้มาตรฐาน	21	14.48	4
รวม	145	100.00	

จากตารางที่ 44 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ต้องการได้รับมากเป็นพิเศษจากสถานศึกษาออกไปทำการสอนจริง ก็คือ ความชำนาญในเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งมีถึงร้อยละ 31 รองลงมาคือ พื้นฐานทางเนื้อหาวิชาที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสอนและการทำ การใช้ อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนโดยตรง คือร้อยละ 28 และร้อยละ 27 ตามลำดับ

ตารางที่ 45 แสดงอุปสรรคต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวิศวะสอนดั่งคมศึกษา
ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน

อุปสรรคต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวิศวะสอนดั่งคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
การที่นักศึกษาขาดความพร้อมและขาดพื้นฐานความรู้ที่ดี	57	27.81	1
การขาดงบประมาณในการปรับปรุงมาตรฐานการเรียนการสอน	7	3.41	5
ครูอาจารย์ไม่มีความรู้ดีพอ	51	24.87	3
ครูอาจารย์มีงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบมากนอกเหนือจากการสอน	29	14.15	4
การขาดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ร่วมงาน	4	1.95	6
การที่ครูอาจารย์ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร	57	27.81	1
รวม	205	100.00	

จกตารางที่ 45 แสดงให้เห็นว่าตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิศวะสอนดั่งคมศึกษาส่วนใหญ่กล่าวว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชานี้ก็คือ การที่ครูอาจารย์ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและการที่นักศึกษาขาดความพร้อมที่จะเป็นครูและพื้นฐานความรู้ยังไม่ดีพอ ซึ่งมีถึงร้อยละ 55 อุปสรรคที่สำคัญรองลงมาคือ การที่ครูอาจารย์ผู้สอนไม่มีความรู้ดีพอ ร้อยละ 25 ในด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานนั้นมีอาจารย์น้อยที่สุดที่เห็นว่า เป็นอุปสรรค คือร้อยละ 2 เท่านั้น

ตารางที่ 46 แสดงสิ่งที่อาจารย์ผู้สอนต้องการปรับปรุงเกี่ยวกับการเรียนการสอน
วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

สิ่งที่ต้องการปรับปรุง	จำนวน	ร้อยละ	จัดเป็นลำดับที่
หลักสูตร	55	27.92	1
วิธีสอน	53	26.90	2
หนังสือที่สอนควา	43	21.83	3
อุปกรณ์การสอน	24	12.18	4
ภาวะวัดผลการเรียนการสอน	8	4.06	6
สถานที่เรียน	14	7.11	5
รวม	197	100.00	

จากตารางที่ 46 แสดงว่าสิ่งที่อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าควรจะได้มีการปรับปรุงก่อน
คือหลักสูตร วิธีสอน และหนังสือที่สอนควา ซึ่งมีถึงร้อยละ 28, 27 และ 22 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิคงแก่ปริญญาตรีขึ้นไป วุฒิปริญญาโทก็มีอัตราส่วนใกล้เคียงกัน ส่วนวุฒิปริญญาเอกนั้นไม่มีเลย ถ้าเปรียบเทียบกับ การวิจัยในต่างประเทศของ เรย์มอนด์ แคนเนียด อีลิช¹ (Raymond Danial Elish) แล้วพบว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในวิทยาลัยของรัฐทั้งหมดมีวุฒิปริญญาเอก ส่วนในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย เอกชนมีวุฒิปริญญาเอกร้อยละ 50 จะเห็นได้ว่าในต่างประเทศให้ความสำคัญกับวิชาวิธีสอนสังคมศึกษามาก แต่ในประเทศไทยอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษากลับมีวุฒิปริญญาตรีและปริญญาโทเท่านั้น นอกจากนี้ปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูนั้นส่วนใหญ่มีอายุน้อย และมีประสบการณ์ในการสอนไม่เกิน 3 ปี แสดงว่าอาจารย์ที่สอนวิชานี้ส่วนมากอาจเป็นผู้ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาและไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนระดับประถมศึกษาและมีประสบการณ์มากอยู่แล้ว ซึ่งขัดกับผลการวิจัยของ เรย์มอนด์ แคนเนียด อีลิช² (Raymond Danial Elish) และ ชาลส์ เอ. ทอมป์สัน, จูเนียร์³ (Charles A. Thompson, Jr.) ที่กล่าวว่า ผู้ที่จะสอนวิชานี้ควรมีประสิทธิภาพขั้นสูง ควรจะเป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนทั้งระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา ไม่ควรเป็นผู้สอนในระดับวิทยาลัยเพียงระดับเดียว

เกี่ยวกับชั่วโมงสอน ปรากฏว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนที่เหมาะสมและอาจารย์ผู้สอนเกือบทั้งหมดเป็นอาจารย์ที่ เทศกด้วย ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ

¹ Raymond Danial Elish, "An Analysis of Secondary School Social Studies Methods Courses in Ohio Colleges and University," Dissertation Abstracts International, p. 296.

² Ibid.

³ Charles A. Thompson, Jr., "Secondary Social Studies Methods Instruction in the United States and Its Relationship to the New Social Studies," Dissertation Abstracts International, p. 7632 A.

เรย์มอนด์ แคนเนล อีลิช¹ (Raymond Danial Elish) เช่นกัน

ในด้านความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรวิชา วิธีสอนสังคมศึกษาซึ่งใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 และ พ.ศ. 2510 จนถึงปัจจุบัน อาจารย์ส่วนใหญ่เสนอความเห็นว่าการจะให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ รัชนี สาครบุรี² ที่ได้เสนอไว้ขอกรมที่อาจารย์ผู้สอนกล่าวถึงมากที่สุดจากการสำรวจความคิดเห็นประกอบการปรับปรุงหลักสูตรคือ การกำหนดเนื้อหาให้เรียนมากเกินไปไม่สอดคล้องกับเวลาเรียน ทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่สอนไม่ทันตามหลักสูตร จนต้องแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน ซึ่งการแก้ปัญหาเหล่านั้นไม่เป็นผลดีทั้งในแง่การเรียนการสอน นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้เสนอความเห็นถึงเนื้อหาที่กำหนดให้นักศึกษา เรียนนั้น ไม่เหมาะสมและเพียงพอกับการนำไปใช้สอนจริง โดยเฉพาะหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาชั้นสูงที่กำหนดใหญ่ที่จบการศึกษาแล้วสามารถสอนในระดับมัธยมศึกษาได้ ซึ่งขัดกับมาตรฐานขั้นต่ำของกรมมัธยมศึกษาที่องค์การยูเนสโก³ (UNESCO) ได้กำหนดไว้ว่า "ครูในระดับมัธยมศึกษาควรมีวุฒิปริญญาตรี เป็นอย่างต่ำ"

ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชานี้ อาจารย์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาว่าเป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่อนักศึกษา แต่อาจารย์ผู้สอนจำนวนรองลงมากล่าวว่าสอนเพราะหัวหน้าสายวิชาจัดให้สอน เพราะฉะนั้นอาจเป็นไปได้ว่า

¹ Raymond Danial Elish, "An Analysis of Secondary School Social Studies Methods Courses in Ohio Colleges and Universities," Dissertation Abstracts International, p. 296.

² รัชนี สาครบุรี, "โปรแกรมการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร," หน้า 87.

³ UNESCO, "Conference on Ministers of Educational and Ministers Responsible for Economic Planning of Member States in Asia," 22-29 November 1965, Perspective of Education in Asia, (Bangkok: UNESCO), p.108.

อาจารย์ที่จบการศึกษาใหม่ ๆ จะถูกมอบหมายให้สอนวิชานี้ จึงทำให้อาจารย์บางส่วนไม่ชอบสอนวิชานี้โดยให้เหตุผลว่า เพราะไม่ได้รับการ เตรียมตัวอย่าง เพียงพอและมีประสบการณ์ในการสอน

ความรู้ของอาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญยิ่งต่อผลของการสอน อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในวิทยาลัยครู แม้จะจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำทั้งหมด แต่อาจารย์บางส่วนก็กล่าวว่าความรู้ของตนยังไม่ดีพอที่จะสอนในระดับนี้ได้ ด้วยเหตุผลที่ไม่ได้รับการ เตรียมตัวอย่าง เพียงพอระหว่างศึกษาอยู่ในสถานศึกษาของตน สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่น่าสนใจและควรแก้ไข แม้อาจารย์ที่มีปัญหาเช่นนี้จะมีไม่มาก แต่ก็ เป็นเครื่องชี้ถึงความบกพร่องของการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ผลิตครูออกไปสอนตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ ว่าขาดการ เตรียมคนให้พร้อมเกี่ยวกับวิธีสอนที่ผู้ศึกษาสามารถจะนำไปใช้ได้ให้เกิดประโยชน์ต่องานในหน้าที่ได้

ในการดำเนินการสอน เนื่องจากวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา เป็นวิชาที่กล่าวถึง เนื้อหา เทคนิคและวิธีการสอนต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอนต้องให้ทั้งความรู้และสอดแทรกเทคนิค ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ เมื่อเป็นเช่นนี้ต้องอาศัยการ เตรียมการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งอาจารย์ผู้สอนวิชาส่วนใหญ่กล่าวว่า ได้เตรียมการสอนเป็นอย่างดีทุกครั้ง แต่การเรียนการสอนวิชานี้ก็ยังมีอุปสรรคที่ทำให้การสอนไม่ได้โดยลืมหูลืมตา ซึ่ง เป็นอุปสรรคจากฝ่ายบริหารของวิทยาลัย ในด้านเกี่ยวกับการไม่อำนวยความสะดวกในการจัดทำบรรยายประกอบการสอนที่จะช่วยให้การสอนดำเนินไปได้รวดเร็วขึ้นและช่วยแก้ปัญหาการสอนไม่ทันตามหลักสูตร ได้คือประการหนึ่ง นอกจากนี้อาจารย์บางคนมีภาระงานพิเศษมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนจึงสอนไม่ได้ก็เท่าที่ควร อุปสรรคประการสำคัญที่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา เห็นว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ควรจะแก้ไขอย่างยิ่ง คือปัญหาขาดแหล่งวิชาที่จะค้นคว้าเพิ่มเติมและขาดอุปกรณ์การสอน ทำให้การสอนไม่ได้ผล ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ รัชนี สาคนุรักษ์¹

¹ รัชนี สาคนุรักษ์, "โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร," หน้า 89.

และลัดดาวัลย์ มาลยะวงส์¹

สภาพการ เรียนการสอนที่ดี ไม่ได้อยู่ที่ตัวผู้สอนแต่ฝ่ายเดียว ผู้เรียนก็เป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุด ดังจะเห็นได้จากการศึกษาแนวโน้มจะยึดตัวผู้เรียน เป็นศูนย์กลางการ เรียนการสอน จะเกิดขึ้นได้ก็เมื่อผู้เรียน เกิดความพร้อมและต้องการที่จะเรียน ความเห็นของอาจารย์ผู้สอน วิชา วิธีสอนสังคมศึกษา ตลอดจนสมบัติของนักศึกษาที่จะเรียนวิชานั้น ได้ค้นคว้า เป็นผู้ที่รู้จักนำความรู้ ไปใช้คิดแปลง ซึ่งตรงกับคุณสมบัติของครูสังคมศึกษาที่ โทนาธาน ซี. แมคเลนดอน²

(Jonathan C. McLendon) โกล่าวไว้ นอกจากนี้ นักศึกษากควร เป็นผู้ที่ชอบตนเองและมีความสามารถดีคอย่างมีเหตุผล ไม่จำเป็นต้องมีสติปัญญาเฉียบแหลมแต่เท่าที่เป็นอยู่ นักศึกษาที่มีคุณสมบัติดังกล่าวมีเป็นส่วนน้อย นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ส่วนใหญ่มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการ เรียนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาพอสมควร ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ขาดความคิด วิชาคุณวิชาคุณ ขาดความรับผิดชอบต่อนตนเอง กลุ่มและงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนิยม เรื่องธรรม³

¹ ลัดดาวัลย์ มาลยะวงส์, "สภาพการ เรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง" (ปริญญาเนพนการ ศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการ ศึกษาประสานมิตร, 2514), หน้า 84.

² Jonathan C. McLendon, Social Studies in Secondary Education, p. 514.

³ ทศนิยม เรื่องธรรม, "ความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับการ เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ," (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิต วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 71.

สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือ ทั้ง ๆ ที่วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา แก่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ก็ยังคงใช้วิธีการ เหมือนกับการสอนวิชาเนื้อหาอื่น ๆ โดยทั่วไป คือการบรรยาย และเปิดโอกาสให้นักถามแสดงความคิดเห็น จึงขัดกับความคิดเห็นของอาจารย์ในวงการฝึกหัดครูต่าง ๆ¹ ที่กล่าวว่า "อาจารย์ผู้สอนในสถาบันฝึกหัดครูทุกระดับ ควรต้อง เป็นตัวอย่างที่ดีในการให้เทคนิคการสอนต่าง ๆ อย่างถูกต้อง โดยนำวิธีการสอนที่จะสอนให้นักศึกษาในวิชาการศึกษา นั้นมาปฏิบัติให้เห็นผลจริง จึงแม้ในขณะที่สอนวิชาสามัญต่าง ๆ ก็ตาม"

กิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์ส่วนใหญ่ปฏิบัติกันคือ การให้นักศึกษาฝึกสอนในกลุ่มเดียวกัน ช่วยกันติชมแก้ไขการสอนของ เพื่อนและการสาธิตการสอนของอาจารย์ ซึ่งขัดกับผลการวิจัยของ ภนิกา กุสกูล² และสนั่น เมืองวงษ์³ ที่พบว่านักศึกษาครูและบัณฑิตส่วนใหญ่ประสบปัญหา ในการเรียนการสอนวิชาครูมีการสาธิตเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ น้อยเกินไปและขาดอุปกรณ์ตัวอย่างใหญ่เรียนรู้ได้ใช่เป็นแนวทาง จึงทำให้นักศึกษาขาดความแม่นยำและทักษะในเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของความเป็นครู

หนังสือและตำราที่ไซคนควาประกอบการสอน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งของผู้สอนนักศึกษา จะได้รับความรู้อ่างกว้างลึกซึ้งหรือเชื่อถือได้เพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับประเภทและแหล่งผลิตตำราที่อาจารย์ผู้สอนใช้ อย่างไรก็ตามหนังสือที่กล่าวที่อาจารย์ต้องการนั้นมิใช่ไม่พอกับความต้องการ อาจารย์ส่วนใหญ่ได้แสดงความเห็นว่าการขาดแคลนตำราประกอบการสอนเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งที่ทำให้การสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาไม่ไคผลดีกว่าที่เป็นอยู่จึง เป็นปัญหาสำคัญที่หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึก

¹ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, "ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตครูปริญญา," รายงานการสัมมนาเรื่องการฝึกหัดครูในประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2515), หน้า 35.

² ภนิกา กุสกูล, "โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรี เพื่อสอนวิชาสังคมศึกษา," หน้า 147.

³ สนั่น เมืองวงษ์, "การศึกษาปัญหาและทัศนคติของครูที่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตฝึกสอนจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2513," (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514), หน้า 92.

ที่คครู ผู้มีหน้าที่ช่วยเหลื่อปรับปรุงการ เรียบการ สอนแขนงวิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยครูควร ได้พิจารณา ช่วยเหลือ

อุปกรณการ สอนเป็น สิ่งประภทที่ สำคัญยิ่ง ในการ สอน ก่อให้ เกิดความ สนใจ แก่ผู้ เรียบ ใหญ่ เรียบ มี ความ เข้าใจ บท เรียบ อย่าง แจ่ม แจ่ม และ จดจำ ได้นาน แต่ อุปกรณการ สอน ประภทต่าง ๆ ใน วิทยาลัย ครู เกือบ ทุก แห่ง อยู่ใน สภาพ พหุภาค แคลน ดังนั้น อาจารย์ บ้าง ท่าน จะ ใช้ สถาน ที่ และ บุค ลากร ใน ท้อง ถิ่น ให้ เป็น ประ โยชน แก่ กาน สอน ซึ่ง ได้ แก่ ครู อาจารย์ ที่ ชำ นาน การ สอน จาก โรง เรียบ ต่าง ๆ ใน ท้อง ถิ่น ที่ อยู่ ใกล้ เคียง เป็น ที่ น่า สัง เกศ ว่า หน่วย ศึกษา นิเทศ ก่อ อำ เภอ หรือ จังหวัด เป็น สถาน ที่ และ บุค ลากร ใน ท้อง ถิ่น ที่ อาจารย์ ผู้ สอน ใช้ ประ โยชน น้อย ที่ สุด สิ่ง ที่ เป็น อุป สรร ค์ ในการ ใช้ อุปกรณการ สอน ที่ สำคัญ อี ก ประ การ หนึ่ง ก็ คือ อาจารย์ ผู้ สอน ไม่ มี ความ รู้ ความ สามารถ ในการ ใช้ อุปกรณ บาง ชนิด ด้วย เหตุผล ที่ ว่า ไม่ ได้ รับ การ ฝึก ฝน เกี่ยว กับ การ ใช้ อุปกรณ ประ ภท นั้น มาก อน ซึ่ง สอด คลอง กับ ผล การ วิจัย ของ ปราณี ภาสกร ณ¹ เมื่อ ปี 2514 และ ภนิกา ภู สดุด² ปี 2517 ที่ ปราชญ์ วิชา ใน หมว คุ วิชา เฉพาะ ที่ นัก ศึกษา คุ และ บัณฑิต กล่าว ว่า ได้ รับ ความ รุ น้อย คือ การ ใช้ อุปกรณการ สอน แสดง ว่า ถึง แม้ บัณฑิต จะ ได้ ศึกษา กอน บัณฑิต นัก ศึกษา คุ ก็ ตาม แต่ เวลา ที่ ผ่าน ไป และ ความ เจริญ ทาง เทค โน โลยี ได้ ขยาย ทั่ว อย่าง รวด เร็ว นั้น การ เรียบ การ สอน ใน สถาน ศึกษา ก็ ยัง คง ให้ ความ รุ แก่ บัณฑิต นัก ศึกษา คุ ใน เรื่อง อุปกรณการ สอน น้อย เท่า เดิม เรื่อง นี้ ผู้ วิจัย เห็น ว่า ต้อง แก้ ไข ใน สถาน บัณฑิต ศึกษา ที่ ผลิ บัณฑิต แขนง วิชา นี้ โดย ตรง ที่ ควร จะ เน้น วิชา วิช สอน ใน กาน ต่าง ๆ ที่ จะ ทำ ให้ ผู้ ศึกษา นำ มา ใช้ ประ โยชน ในการ สอน ได้ จริง เพราะ สิ่ง เหล่า นี้ จะ เป็น ผล สะ ทอน ไป ถึง ผล การ สอน ของ บัณฑิต ที่ สำ เร็ จ ออก มา ด้วย ตาม ที่ ลัด คาว ด้ ย มา ดยะ วงศ์³ ได้ กล่าว ว่า "เมื่อ บัณฑิต ได้ รับ การ ฝึก อบรม มี ใหม คุ ณภาพ เพียง ไร

¹ ปราณี ภาสกร ณ "การ เตรี ยม คุ รุ สังกศ ศึกษาระดับมัธยม ศึกษาของ คณะ คุ รุ ศาสตร," หน้า 158.

² ภนิกา ภู สดุด, "โปร แกรม การ เตรี ยม คุ รุ ระดับ ปริญญาตรี เพื่อ สอน วิชา สังกศ ศึกษ," หน้า 144.

³ ลัด คาว ด้ ย มา ดยะ วงศ์, "สภาพ การ เรียบ การ สอน วิชา ประ วั ดิ ศาสตร ระดับ ประ กาศ นิยม ภั ตร วิชา การ ศึกษา ชั้น สูง," หน้า 84.

ที่ย่อมจะอบรมนักศึกษาของตนเท่าที่ตนได้รับการอบรมมา" ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ขอบเขตของในวงการศึกษาทุกระดับที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ขาดการฝึกฝนที่จะนำเอาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เรียนไปปฏิบัติจริง ๆ จึงทำให้ครูที่สำเร็จการศึกษาทุกระดับใช้วิธีการสอนตามแบบที่เคยเรียน โดยไม่สามารถนำเอาวิธีการสอนตามทฤษฎีที่เรียนมาไปปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชาลส์ เอ. ทอมป์สัน, จูเนียร์¹ (Charles A. Thompson, Jr.) ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาและสังคมศึกษาแผนใหม่ ยังคงอยู่ในระดับทฤษฎีเท่านั้น

นอกจากปัญหาดังกล่าวแล้วปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนบางส่วนไม่สามารถใช้อุปกรณ์การสอนบางชนิดที่มีอยู่ในวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์ต่อการสอนได้ เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากแผนกโสตทัศนศึกษาในการใช้อุปกรณ์การสอน ทั้ง ๆ ที่จุดประสงค์ในการจัดให้มีแผนกโสตทัศนศึกษาวิทยาลัย ก็เพื่อให้บริการด้านอุปกรณ์บางอย่างแก่การเรียนการสอนในวิทยาลัยนั้น ๆ แม้ว่าแผนกโสตทัศนศึกษาไม่ทำงานตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้เขียนเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานภายในวิทยาลัยหรือความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ในสถานศึกษานั้นโดยตรง

เกี่ยวกับการอบรมหรือสัมมนานั้น อาจารย์ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะอบรมหรือสัมมนาในกิจการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ การปรับปรุงหลักสูตร การปรับปรุงวิธีสอน การทำและการใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนการวัดผลการเรียนการสอน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ สมประสงค์ นวมบุญดี² และทัศนีย์ เรื่องธรรม³ แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการเพิ่มพูนความรู้

¹ Charles A. Thompson, Jr., "Secondary Social Studies Methods Instruction in the United States and Its Relationship to the New Social Studies," p. 7632.

² สมประสงค์ นวมบุญดี, "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง," หน้า 290

³ ทัศนีย์ เรื่องธรรม, "ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ," หน้า 70.

ปรับปรุงการ เรียนการสอนและแก้ไขข้อบกพร่องในการสอนให้หมดไปอยู่เสมอ อาจารย์ที่เคยได้
รับการอบรมหรือสัมมนาแสดงความคิดเห็นว่า การอบรมหรือสัมมนาที่จัดขึ้นแต่ละครั้ง ไม่ได้มีผลดีเท่า
ที่ควรก็เพราะการอบรมหรือสัมมนานั้นไม่ตรงกับจุดประสงค์ที่อาจารย์ผู้สอนต้องการ การอบรม
หรือสัมมนาเน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ และวิทยากรผู้ให้การอบรมไม่เชี่ยวชาญในหลักวิชาพอ ผู้
วิจัยเห็นว่าวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ควรสอบถามความต้องการของอาจารย์ ในหัวข้อที่ต้องการ
อบรมหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตัววิทยากรที่อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการ เชิญมาให้การอบรม เป็น
หลักในการจัดอบรมหรือสัมมนา ก็จะช่วยขจัดข้อบกพร่องส่วนหนึ่งให้หมดไปได้

สิ่งที่เห็น เครื่องยืนยันความเอาใจใส่ในการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคม
ศึกษาลึกประการหนึ่ง คือ ความต้องการศึกษาต่อในระดับสูงกว่าที่เป็นอยู่ จึงนับว่าเป็นความ
เคลื่อนไหวที่ควร ได้รับการสนับสนุนยิ่ง เพราะการ ได้ศึกษาเพิ่มเติมของอาจารย์เหล่านี้ ส่วนหนึ่ง
จะช่วยแก้ปัญหาที่อาจารย์บางคนไม่มีความมั่นใจในความรู้ของตนเอง และการ ได้ศึกษาต่อสูงขึ้น
ของอาจารย์เหล่านี้ เปิดโอกาสให้อาจารย์สามารถนำเอาความรู้ความคติใหม่ ๆ ที่ได้รับกลับไป
ใช้ประโยชน์ในการ เรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาโดยตรง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย